

UNIVERSITY OF COPENHAGEN DEPARTMENT OF FOOD AND RESOURCE ECONOMICS

Faculty of Science

Hur påverkar ekonomiska styrmedel våra beteende och matvanor och vad behövs för att göra framsteg med ekonomiska styrmedel?

Sinne Smed
Institut for Fødevarer og Ressourceøkonomi
Københavns Universitet
Stockholm 23. april 2013

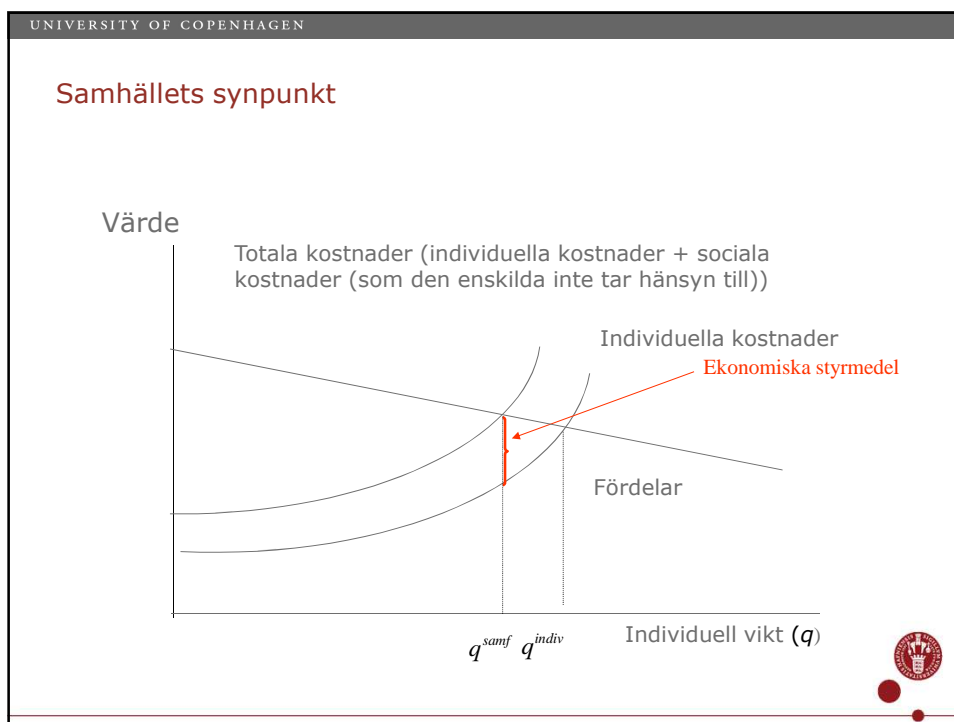
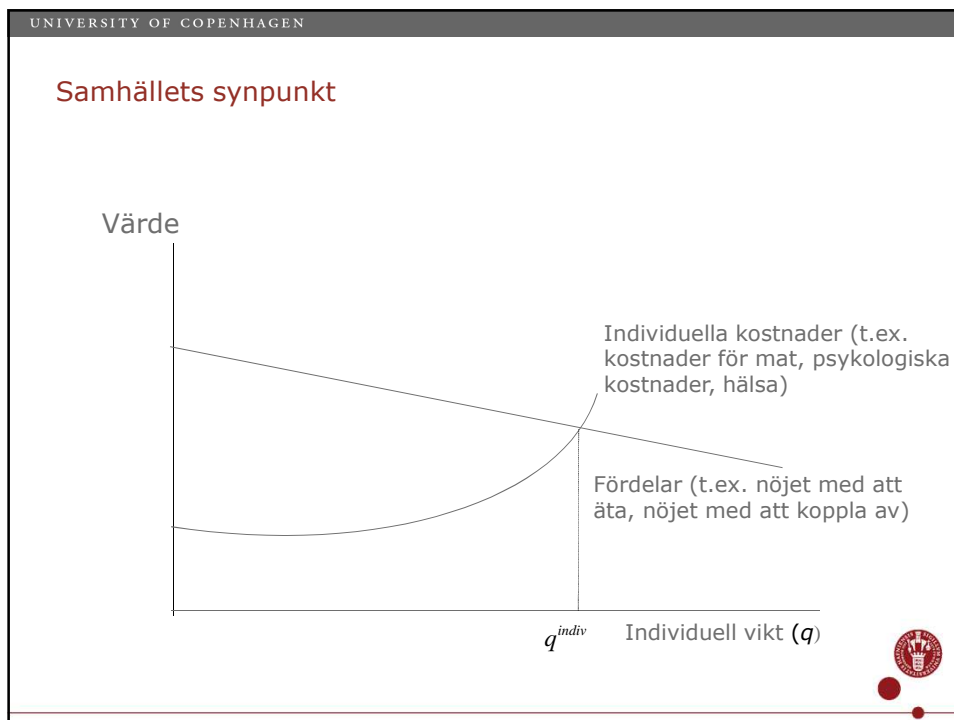

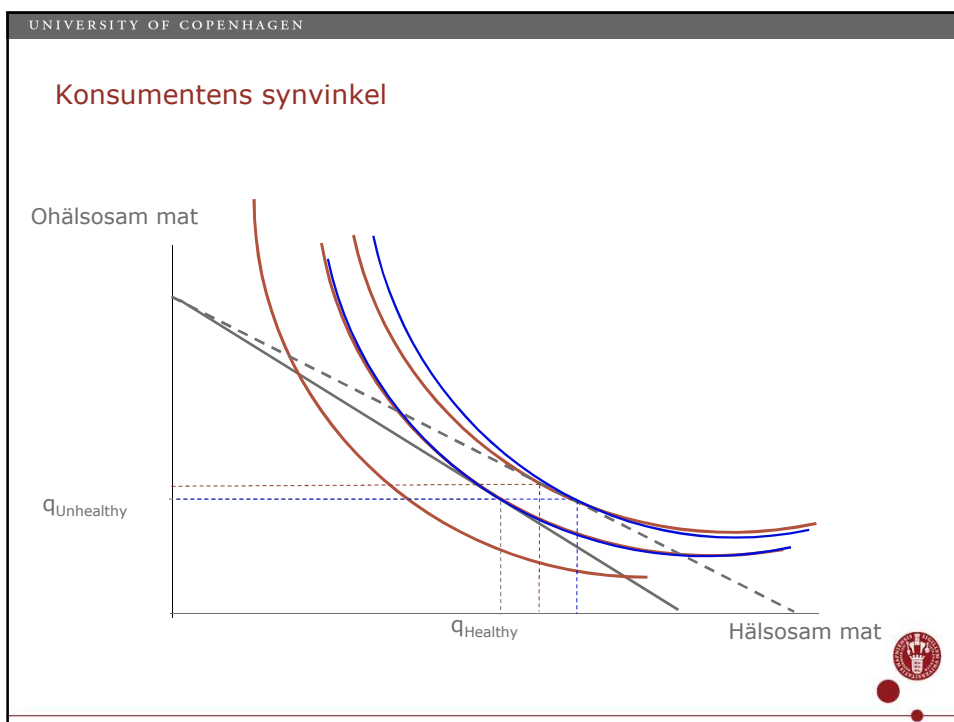
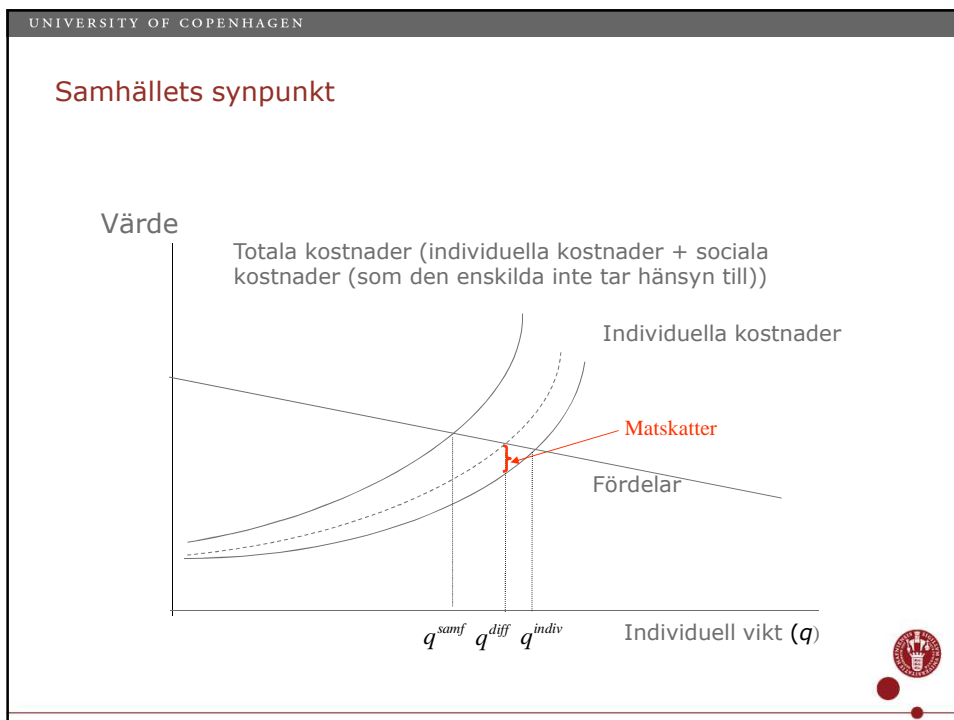
UNIVERSITY OF COPENHAGEN

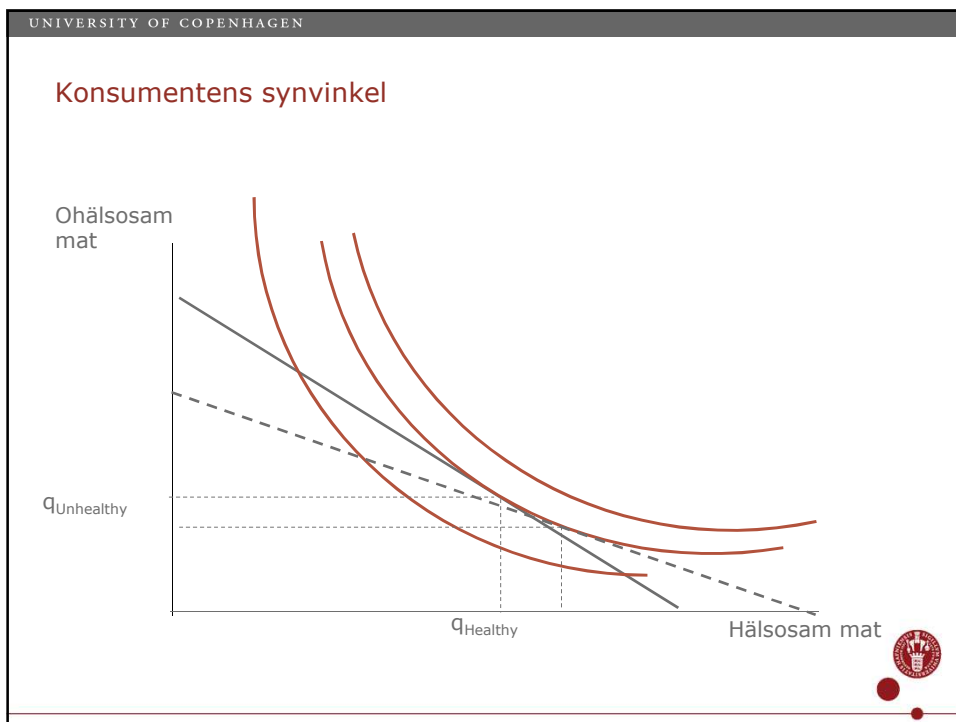
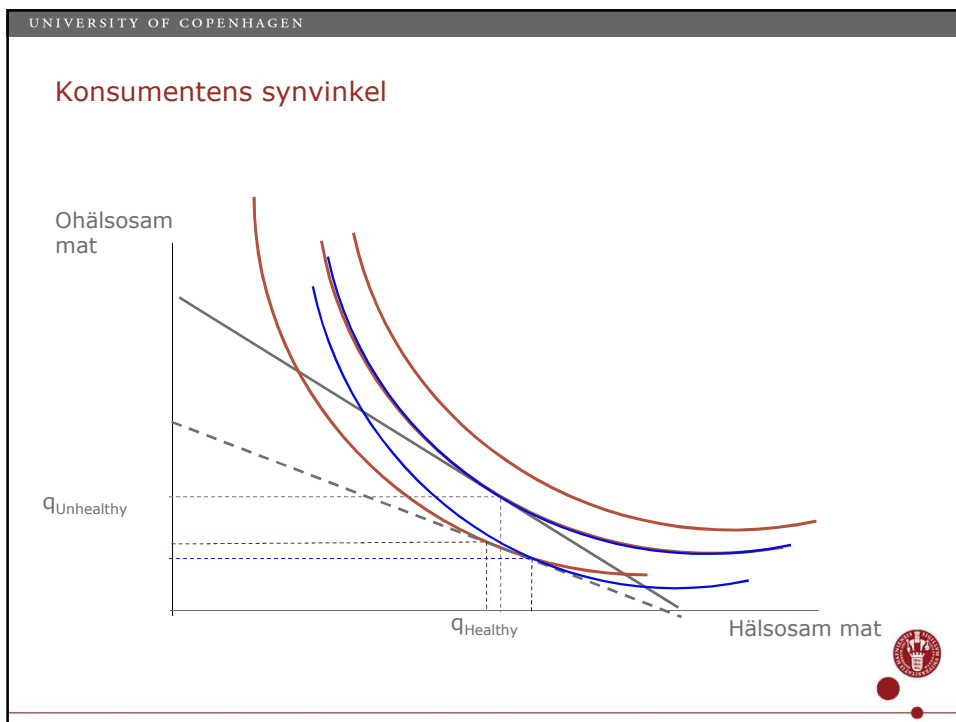
Agenda

- Hur skatter och subventioner fungerar i teorien
- Data
- Viktiga hänsyn vid beskattning
- Den danska fettskatten
 - Anledningen till introduktionen av den danska fettskatten i oktober 2011
 - Preliminära beräkningar av effekten av den danska fettskatten
 - Vad har vi lärt oss av den danska fettskatten?

UNIVERSITY OF COPENHAGEN

...våra data

```
graph TD; A[Hushållsnummer] --- B[Inköpsdata]
```

- GfK Consumerscan Skandinavien
- I genomsnitt 2500 (månadsvis) hushåll i panelen
- Dagliga registreringar av kvalitet, kvantitet, pris och butik av köpta livsmedel från 1997 till 2012
- Nära streckkod-nivå

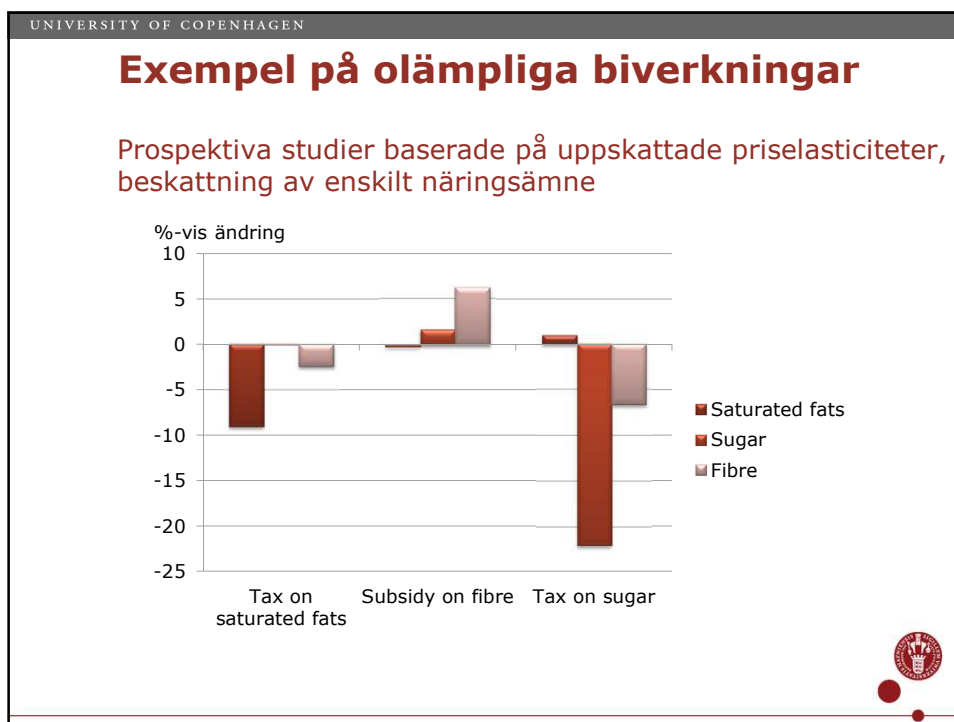
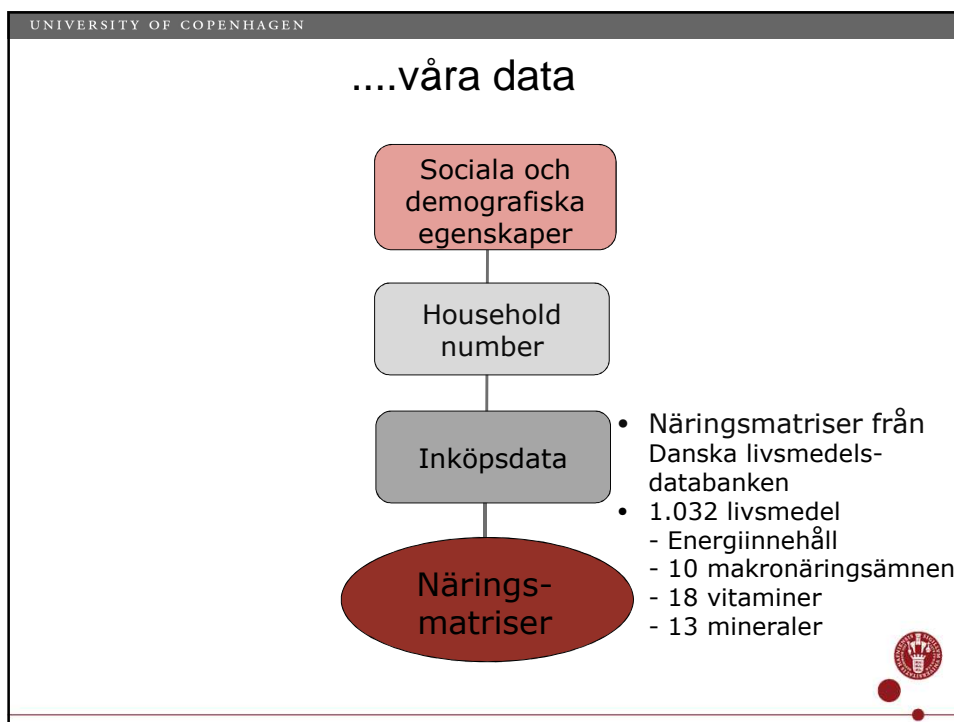
UNIVERSITY OF COPENHAGEN

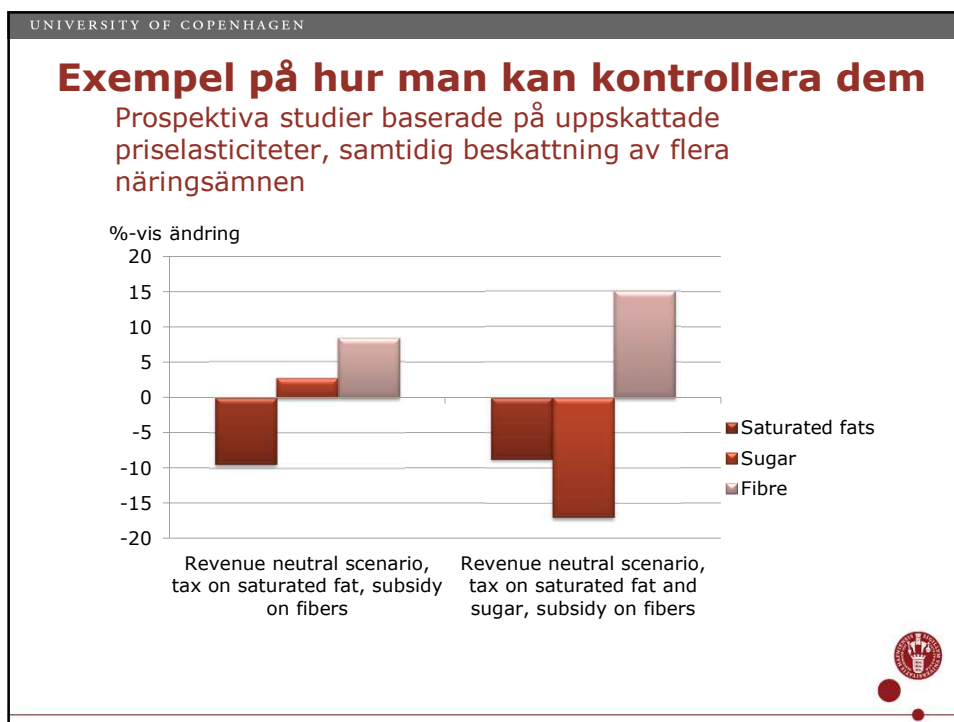
...våra data

```
graph TD; A[Sociala och demografiska egenskaper] --- B[Hushållsnummer]; B --- C[Inköpsdata]
```

- Sociala och demografiska egenskaper
- Frågor om attityder
- Årliga observationer

UNIVERSITY OF COPENHAGEN

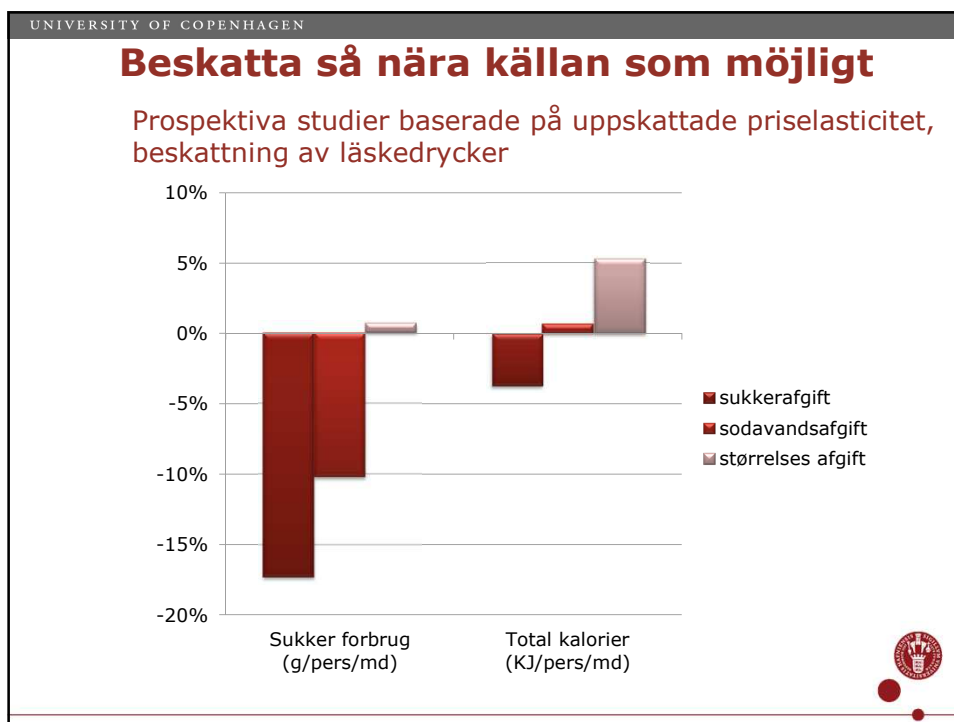
Beskatta så nära källan som möjligt

2 l. discount, diet
2 l. normal, diet
1.5 l. discount, diet
1.5 l. normal, diet
< 1.5 l. discount, diet
< 1.5 l. normal, diet
2 l. discount, reg
2 l. normal, reg
1.5 l. discount, reg
1.5 l. normal, reg
< 1.5 l. discount, reg
< 1.5 l. normal, reg
Mjök
Andra alkoholfria
Fruktjuice
Juice
Flaskvatten

- 3 scenarier
 - 1) Platt skatt på socker i drycker 12,25 DKK (13.69 SKK)/ kg
 - 2) Platt skatt på läsk
 - 3) Skatt som tar bort "valuta för pengarna" som konsumenten får genom att köpa större portioner

Alla 3 scenarier resulterar i en extra utgift för konsumenterna på 15,29 DKK (17,09 SEK)/person/månad

UNIVERSITY OF COPENHAGEN

- UNIVERSITY OF COPENHAGEN
- ## Den danske fettskatten, historia
- De första simuleringsstudier av en eventuell dansk reform inom livsmedelsområdet genomfördes under 2004 (till exempel momsänkning på frukt och grönsaker, höjda skatter på socker och fett, etc.)
 - "Forebyggelseskommissionen" inrättades i 2008, som bland annat hade ett mandat att utreda en eventuell reform av livsmedel skatt
 - Allmän skattereform med målet att sänka inkomstskatten
 - Finansieras av bland annat en ökad skatt på energi, alkohol och tobak och ohälsosamma livsmedel som socker, glass, läsk, etc.
 - Skatt på mättat fett, (slutliga utkastet antogs av Folketinget 17 Mars, 2011)
- UNIVERSITY OF COPENHAGEN

Fettskattens struktur

- En skatt som betalas per kilo mättat fett i livsmedel och per kilo mättat fett som används i livsmedelsproduktion
- Gäller för livsmedel där innehållet av mättat fett överstiger 2,3 g/100 g
- Skattesats: DKK 16,00 (*SEK 17,89*) per kg mättat fett + 25% moms
 - Pris för ett paket 250 g smör (fetthalt 52g/100g)
Ökar med 2,46 DKK (*2,75 SEK*)
- en ökning på ca. 20%
 - Pris för en påse 250 g chips (fetthalt 13,6g/100g)
Ökar med 0,67 DKK (*0,75 SEK*)
- en ökning på ca. 5,7%

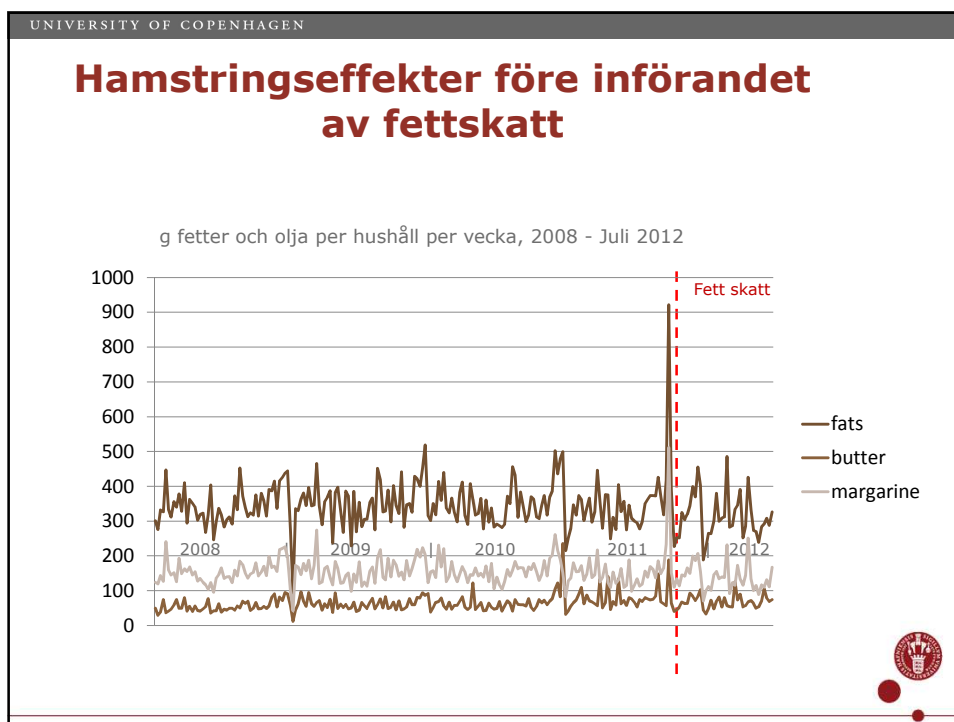
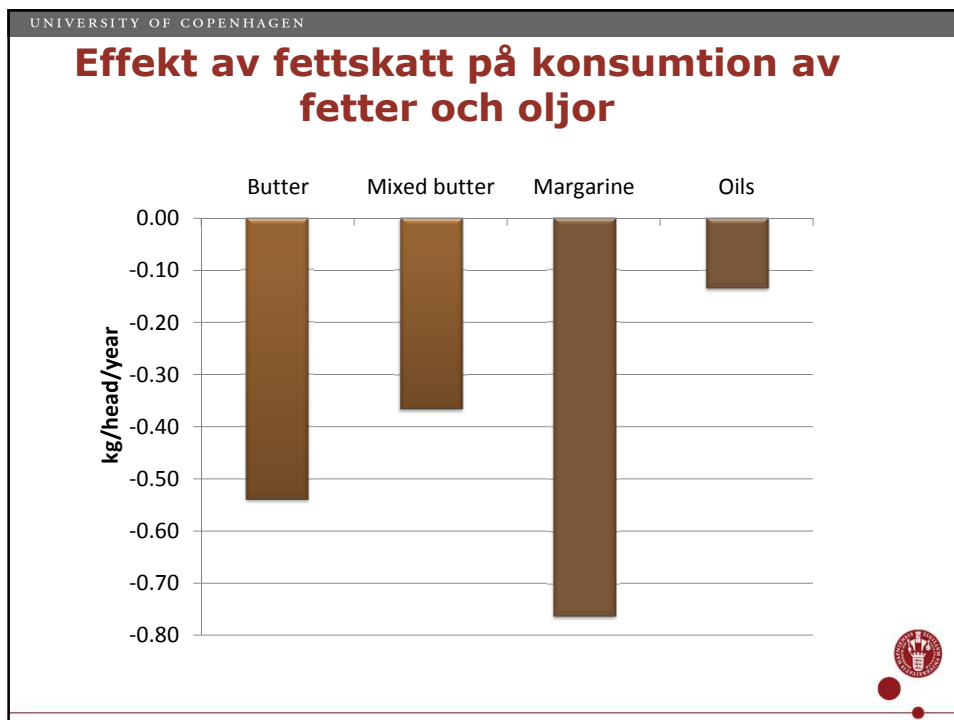
Stora
prisändringar

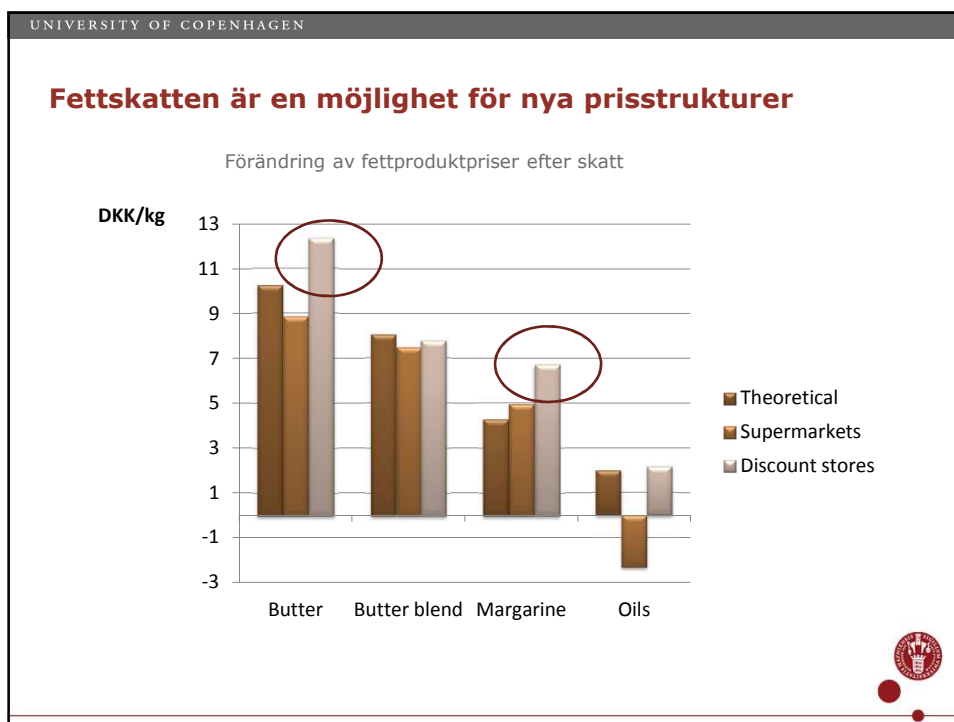
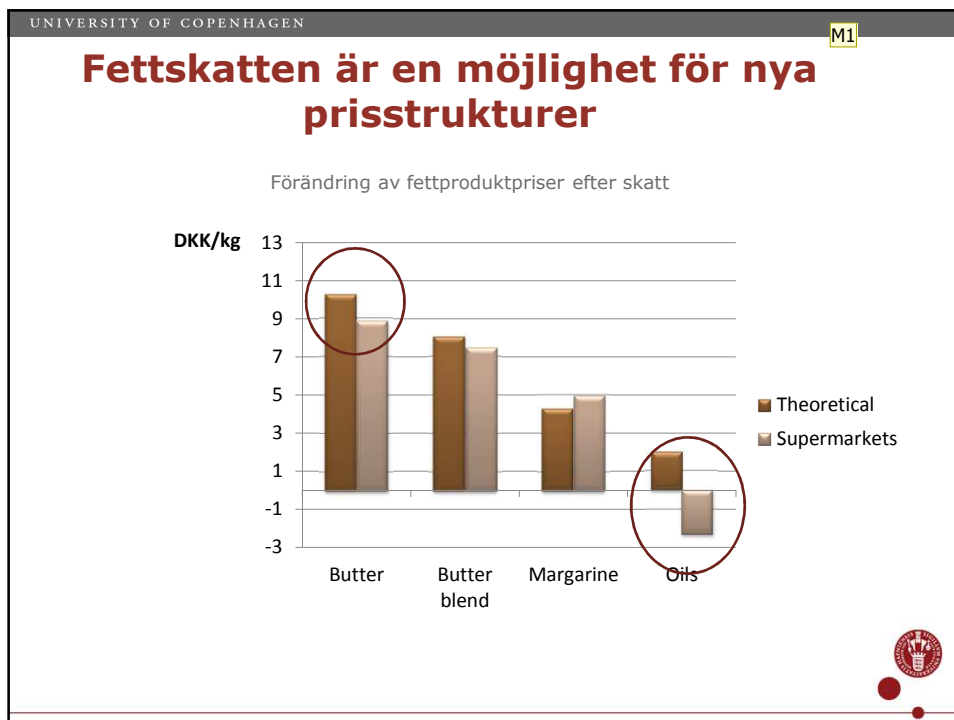

Preliminär effekt: Uppskattningar av den danska fettskatt

- GfK Consumerscan Scandinavia vecka hushållsundersökningen (kohort) data, januari 2008 - juli 2012
- Ekonometrisk analys av marknaden för fetter och oljor: smör, blandat smör, margarin och vegetabiliska oljor
 - Förbrukningseffekter
 - Substitutionseffekter mellan produkter och butiker
 - Inverkan på detaljhandelns prissättningsmekanismer
- Senare bedömningar av effekterna kommer att grundas på en analys av konsekvenserna av en fettskatt på hela dieten (work in progress)
- Regressiva effekter

Slide 21

M1 enten: 'new price structures' eller 'a new price structure'
Maren; 05-03-2013

Kumulativa konsekvenser

- Fettskatten genererade intäkter för regeringen på 1,2 miljarder DKK (*1,34 miljarder SEK*)
- Per hushåll motsvarande det 545 DKK (*610 SEK*) per år
- Fettskatten tycks ha påverkat förbrukningen av oljor och fetter med en 10 till 12% minskning - åtminstone på kort sikt
- Skatten öppnade en "window of opportunity" för detaljhandeln att omstrukturera sin prissättning, produkt limning och marknadsföring
- Substitution från stormarknader till lågprisbutiker

Minnesmärke av den danska fettskatten

- Fettskatten antogs nästan enhälligt av den danska riksdagen 17 mars, 2011
- En överens riksdag röstade för att avveckla fettskatten 10 nov 2012. Samtidigt övergavs den planerade ökningen av sockerskatten
- Vi saknar fortfarande en analys av hur fettskatten påverkade den danska dieten
- En fullständig bedömning innehåller en fullständig kostnads / nyttoperspektiv
 - Kostnader i form av: administrationskostnader, extra kostnader för konsumenterna, förlorade intäkter som följd av ökad gränshandel
 - Fördelar i form av sparade vårdkostnader och ökad välfärd för konsumenterna på grund av bättre hälsotillstånd

Vad är viktigt att överväga vid införandet av en skatt på mat?

- Marknadens krav
 - Efterfrågans reaktion på prisförändringar?
 - Substitutions- och inkomsteffekter
 - Överföring av skatt på konsumentpriserna?
 - Gränshandeln
- Administrativa utmaningar
 - Definition av produkter som omfattas av beskattning
 - Fastställa rätt fetthalt i produkter
 - Tillsyn och kontroll
- Politiska utmaningar
 - Mycket politiskt motstånd bland livsmedelsproducenter, handlare mat, livsmedelsbutiker och konsumenter
 - Risk för regressiva effekter på låginkomsthushåll

Ytterligare information

- Simuleringsstudier av livsmedelskatt
 - Smed S., J.D. Jensen and S. Denver (2007): Socio-economic characteristics and the effect of taxation as a health policy instrument *Food Policy*, 32(5-6):624-639
 - Jensen, J.D., and S. Smed (2007): Cost-effective design of economic instruments in nutrition policy. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity* 2007, 4(10)
 - Danish academy of technical sciences (2007): Economic nutrition policy tools - useful in the challenge to combat obesity and poor nutrition? Downloadable from <http://www.atv.dk/uploads/1227087410economicnutrition.pdf>
 - Holm A.L., Laursen M-B., Koch M., Jensen J.D. & Diderichsen F (2013) The health benefits of selective taxation as an economic instrument in relation to ischaemic heart disease and nutrition-related cancers, *Public Health Nutrition*, doi: 10.1017/S1368980013000153
- Om den danska fettskatten
 - Smed S., A. Robertson (2012): Are taxes on fatty foods having the desired health impact? *BMJ* editorial, *BMJ* 2012;345:e6885
 - Smed S. (2012): Financial penalties on foods - The fat tax in Denmark. *Nutrition Bulletin*. Vol. 37, no 2. pp. 142-147
 - Jensen J.D and S. Smed (2012): The Danish tax on saturated fat. Short run effects on consumption and consumer prices of fats. FOI Working paper, no.14/2012 Downloadable from www.foi.dk

